

Sygn. akt III U 802/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 listopada 2015 r.

Sąd Okręgowy w Przemyślu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący SSO Lucyna Oleszek

Protokolant sekretarz sądowy Agnieszka Radochońska

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2015 r. w Przemyślu

na rozprawie

sprawy U. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.

o ustalenie kapitału początkowego i wysokość emerytury

na skutek odwołania U. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

1) z dnia 27 sierpnia 2015 r. **nr** (...) - 2015

2) z dnia 28 sierpnia 2015 r. **nr** (...)

o d d a l a odwołania.

Sygn. akt III U 802/15

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 13 listopada 2015 r.

Decyzją z dnia 27 sierpnia 2015 r. znak: (...) - 2015 Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. ustalił wnioskodawczyni U. K. kapitał początkowy.

W uzasadnieniu powołano ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.).

Obliczenia wysokości kapitału początkowego dokonano na dzień 1 stycznia 1999 r. przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru - 85,11 % oraz przy uwzględnieniu okresów składkowych w wymiarze: 25 lat 2 miesiące i 25 dni oraz okresów nieskładkowych:

1 rok 2 miesiące i 29 dni, okresów opieki nad dziećmi: 4 lata 3 miesiące i 22 dni.

Wartość kapitału początkowego ustalono w wysokości 146.086, 82 zł.

Równocześnie drugą decyzją z 28 sierpnia 2015 r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R.przyznał wnioskodawczyni U. K.prawo do emerytury, począwszy od dnia 1 czerwca 2015 r.

Ustalenia wysokości tej emerytury dokonano według art. 26 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) na kwotę 1.364,28 zł brutto. Wypłatę tak ustalonej emerytury zawieszono, podejmując wypłatę emerytury obliczonej na dotychczasowych zasadach tj. na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W odwołaniu z dnia 25 września 2015 r. wnioskodawczyni U. K. wniosła o zmianę zaskarżonych decyzji poprzez ponowne przeliczenie wysokości emerytury według najkorzystniejszego wariantu.

W uzasadnieniu podała, że ustalona wysokość emerytury jest dla niej krzywdząca. Wysokość emerytury powinna być obliczona z uwzględnieniem okresów sprawowania opieki nad dziećmi, zgodnie z ustawą z dnia 5 marca 2015 r. Okresy tej opieki powinny być obliczane po 1,3 % podstawy wymiaru kapitału początkowego.

Ponadto podniosła, że organ rentowy przy wyliczaniu kapitału początkowego zaniżył zarówno okresy składkowe (302 miesiące), jak i okresy nieskładkowe (66 miesięcy) w stosunku do decyzji z dnia 28 kwietnia 2010 r., w której przyjęto za udowodnione 335 miesięcy okresów składkowych i 69 miesięcy okresów nieskładkowych.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, w oparciu o przepisy, które stanowiły o wydaniu zaskarżonych decyzji.

W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że wnioskodawczyni miała ustalone prawo do emerytury wcześniejszej, począwszy od dnia 1 lutego 2004 r. Następnie w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego organ rentowy ustalił wysokość nowego świadczenia emerytalnego od 1 marca 2010 r. Wysokość tych emerytur obliczona została na zasadach wynikających z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Natomiast zaskarżoną decyzją z dnia 28 sierpnia 2015 r. ustalono wnioskodawczyni prawo do emerytury według zreformowanych zasad w oparciu o zwaloryzowany kapitał początkowy i zgromadzone na indywidualnym koncie ubezpieczeniowym składki, tj. na zasadzie art. 26 cyt. ustawy.

Odnosząc się do zarzutów podniesionych przez wnioskodawczynię organ rentowy stwierdził, że zgodnie z art. 173 ustawy o emeryturach i rentach z FUS kapitał początkowy ustala się na dzień 1 stycznia 1999 r. To oznacza, że ustalając wartość kapitału początkowego możliwe było uwzględnienie jedynie okresów przypadających przed tą datą. Ustalone w zaskarżonej decyzji z dnia 27 sierpnia 2015 r. okresy składkowe i nieskładkowe różnią się więc od okresów przyjętych w decyzji emerytalnej z 2010 r.

Ponadto wskazano, że prawidłowo zostały przeliczone okresy opieki nad dziećmi tj. po 1,3 % podstawy wymiaru kapitału początkowego za każdy rok tych okresów. Wbrew stanowisku wnioskodawczyni okresów tych nie liczono po 0,70 %.

Dodatkowo organ rentowy wskazał, że przeliczenie dotyczące okresów urlopu bezpłatnego czy wychowawczego zgodnie z art. 174 ust. 2a dotyczy jedynie sposobu ustalania kapitału początkowego i ma wpływ na emeryturę ustaloną w oparciu o art. 26, a pozostaje bez wpływu na emeryturę z tzw. „starego systemu”, ustaloną w oparciu o art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Sąd Okręgowy w Przemyślu – III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni U. K., urodzona w dniu (...) jako pierwszy złożyła wniosek o rentę inwalidzką w dniu 12 maja 1998 r. Decyzją z dnia 24 czerwca 1998 r. ZUS O/P. przyznał wnioskodawczyni prawo do renty z tytułu całkowitej niezdolności

do pracy na stałe, począwszy od 8 lipca 1998 r. Obliczenia wysokości tej renty dokonano na podstawie obowiązujących wówczas przepisów ustawy z dnia 14 grudnia

1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. nr 40 poz. 267). Do ustalenia podstawy wymiaru renty organ rentowy przyjął wskaźnik wysokości podstawy wymiaru - **88,94%** przy uwzględnieniu wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 9 lat kalendarzowych od 1 stycznia 1982 r. do 31 grudnia 1990 r. Ponadto do ustalenia wysokości renty uwzględniono 24 lata, 11 miesięcy (299 miesięcy) okresów składkowych oraz 5 lat, 10 miesięcy (70 miesięcy) okresów nieskładkowych, Wysokość renty ustalono przy uwzględnieniu kwoty bazowej w wysokości **1.147,29 zł**.

W dniu 25 września 2003 r. wnioskodawczynie złożyła wniosek o emeryturę we wcześniejszym wieku. Decyzją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w R.

z dnia 27 października 2003 r., znak E- (...) odmówiono jej prawa do tego świadczenia, ponieważ ostatnim jej ubezpieczeniem nie było pozostawanie w stosunku pracy.

W dniu 23 lutego 2004 r. wnioskodawczynie ponowiła wniosek emerytalny, dołączając świadectwo pracy na potwierdzenie pozostawania w stosunku pracy w okresie od 1 grudnia 2003 r. do 19 lutego 2004 r. w wymiarze ¼ etatu na stanowisku księgowej. Decyzją z dnia 9 marca 2004 r. znak (...) -1/20/E organ rentowy przyznał wnioskodawczynie prawo do emerytury, począwszy od 1 lutego 2004 r. Obliczenia wysokości tej emerytury dokonano na podstawie art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (pkt II ppkt 1 decyzji). Do ustalenia podstawy wymiaru emerytury organ rentowy przyjął wskaźnik wysokości podstawy wymiaru - **83,27%** przy uwzględnieniu wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru składek z 10 lat kalendarzowych z okresu ubezpieczenia od 1 stycznia 1984 r. do 31 grudnia 1993 r. Ponadto do ustalenia wysokości emerytury uwzględniono 25 lat, 2 miesiące (302 miesiące) okresów składkowych oraz 5 lat, 9 miesięcy (69 miesięcy) okresów nieskładkowych, Wysokość emerytury ustalono przy uwzględnieniu kwoty bazowej w wysokości **1.862,62 zł**.

W latach 2008-2010 wnioskodawczynie występowała o przeliczenie wysokości emerytury w związku z pozostawaniem w zatrudnieniu. Decyzjami z dnia 18 marca 2008 r., 31 marca 2008 r., 19 sierpnia 2008 r., 18 marca 2009 r., 26 sierpnia 2009 r., 19 listopada 2009 r., 28 kwietnia 2010 r., 12 maja 2010 r., 25 czerwca 2010 r. organ rentowy przeliczał wysokość świadczenia wnioskodawczynie, ustalając każdorazowo nową wysokość tego świadczenia w związku ze zmianą stażu ubezpieczeniowego przy zachowaniu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru 83,27 %.

Równocześnie Sąd ustalił, że wnioskodawczynie w dniu 22 lutego 2008 r. wystąpiła o zmianę wskaźnika wysokości podstawy wymiaru emerytury - **83,27%** poprzez przyjęcie wskaźnika ustalonego w pierwszej decyzji rentowej z 1998 r. - **88,94%**.

Organ rentowy w załączniku do decyzji z dnia 31 marca 2008 r. wyjaśnił, że przyjęcie niższego wwpw ustalonego na 83,27 % jest korzystniejsze, gdyż pozwala na zastosowanie kwoty bazowej obowiązującej na dzień nabycia prawa do emerytury tj. kwoty 1.862,62 zł. Natomiast pozostawienie wcześniej ustalonego wwpw 88,94% spowodowałoby przyjęcie kwoty bazowej obowiązującej w dacie przyznania renty tj. 1.147,29 zł. W rezultacie kwota emerytury, mimo zwiększonego stażu ubezpieczeniowego byłaby niższa.

W ostatniej decyzji przeliczeniowej z dnia 25 czerwca 2010 r. organ rentowy ustalił staż ubezpieczeniowy wnioskodawczynie w wymiarze: 28 lat i 2 miesiące (338 miesięcy) okresów składkowych oraz 5 lat i 6 miesięcy (66 miesięcy) okresów nieskładkowych.

Ponadto wydając tę decyzję organ rentowy ustalił, że wnioskodawczynie w czasie zatrudnienia urodziła dwoje dzieci: syna G. (ur. (...)) oraz córkę A.

(ur. (...)) Z tytułu urodzenia pierwszego dziecka wnioskodawczynie od 1 lutego 1977 r. korzystała z urlopu bezpłatnego i w trakcie tego urlopu urodziła drugie dziecko, korzystając z tego tytułu z 98 dni urlopu macierzyńskiego. Łącznie od 1 lutego 1977 r. do 31 sierpnia 1981 r. tj. przez 4 lata, 3 miesiące i 22 dni (51 miesięcy) wnioskodawczynie sprawowała opiekę nad dziećmi. Przy ustalaniu wysokości emerytury okresy te, jako nieskładkowe były liczone po 0,7 %.

Po waloryzacji świadczenia od 1 września 2015 r. wysokość emerytury wnioskodawczynie wynosi **1.702,71 zł** brutto, a do wypłaty 1.421,47 zł.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o rentę inwalidzką z dnia 12.05.1998 r.,
- decyzja rentowa ZUS O/P. z dnia 24.06.1998 r.,
- wniosek o wcześniejszą emeryturę z dn. 25.09.2003 r.,
- decyzja odmowna z dnia 27.10.2003 r.,
- wniosek o wcześniejszą emeryturę z dnia 23.02.2004 r.,
- świadectwo pracy z dnia 20.02.2004 r.,
- decyzja emerytalna z dnia 9 marca 2004 r.,
- wnioski o przeliczenie wysokości emerytury 2008-2010,
- decyzje emerytalne przeliczeniowe z dn. 2008-2010,
- załącznik do decyzji z dnia 31.03.2008 r.,
- decyzja przeliczeniowa z dnia 25.06.2010 r. ,
- oświadczenie wnioskodawczynie z dnia 23.06.2010 r.

W dniu 1 czerwca 2015 r. wnioskodawczynie złożyła wniosek o emeryturę. Decyzją z dnia 21 sierpnia 2015 r. organ rentowy odmówił jej prawa do emerytury, powołując przepis art. 55 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tj. Dz. U. z 2015 r., poz. 748), w którym stwierdzono, że ubezpieczonemu urodzonemu przed dniem 1 stycznia 1949 r., który osiągnął wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiety i posiada okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet, może być obliczona emerytura w oparciu o zgromadzone na koncie składki na ubezpieczenie emerytalne z uwzględnieniem ich waloryzacji, o ile wystąpił z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r. i kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego, a obliczona w myśl zreformowanych zasad (w zw. z art. 26 ustawy) emerytura jest korzystniejsza niż emerytura obliczona zgodnie z art. 53.

Według organu rentowego wnioskodawczynie nie spełniła tych warunków, ponieważ po raz pierwszy z wnioskiem emerytalnym wystąpiła w dniu 1 lutego 2004 r., czyli przed 2008 r.

Równocześnie zaskarżoną decyzją z dnia 27 sierpnia 2015 r. ustalono kapitał początkowy wnioskodawczynie, a decyzją z dnia 28 sierpnia (...). przyznano jej prawo do emerytury liczonej według zasad kapitałowych.

Wysokość emerytury na podstawie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS (pkt II decyzji) tj. z uwzględnieniem zwaloryzowanego kapitału początkowego ustalono w kwocie **1.364,28 zł** brutto.

Wskazano, że podstawę obliczenia tej emerytury stanowi:

- kwota składki zewidencjonowanej na koncie z uwzględnieniem waloryzacji - 2568,30 zł,
- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego - 424073,45 zł,

- średnie dalsze trwanie życia - 179,70 miesięcy,
- suma pobranych emerytur - 181480,93 zł.

Emerytura ta stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Wydanie tej decyzji emerytalnej wymagało ustalenia wartości kapitału początkowego. Obliczenia wysokości kapitału początkowego dokonano na dzień 1 stycznia 1999 r. przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru - 85,11 % oraz przy uwzględnieniu okresów składkowych w wymiarze: 25 lat 2 miesiące i 25 dni (302 miesiące) oraz okresów nieskładkowych: 1 rok 2 miesiące i 29 dni (14 miesięcy) i okresów opieki nad dziećmi: 4 lata 3 miesiące i 22 dni (51 miesięcy), łącznie 66 miesięcy okresów nieskładkowych. 302 miesiące okresów składkowych liczono po 1,3 %, również 51 miesięcy okresów nieskładkowych z tytułu opieki nad dziećmi liczono po 1,3 %. Natomiast pozostałe 14 miesięcy okresów nieskładkowych liczono po 0,7 %. Te wyliczenia stanowiły podstawę do ustalenia wartości kapitału początkowego w kwocie 146.086, 82 zł

W rezultacie wypłatę emerytury - **1.364,28 zł** brutto - ustalonej zaskarżoną decyzją zawieszono, gdyż okazała się świadczeniem mniej korzystnym niż emerytura dotychczas wypłacona - **1.702,71 zł** brutto.

Dowód: 1. Akta organu rentowego:

- wniosek o emeryturę z dnia 1.06.2015 r.,
- decyzja odmowna z dnia 21.08.2015 r.,
- decyzja o ustaleniu kapitału początkowego z dnia 27.08.2015 r.,
- decyzja o przyznaniu emerytury z dnia 28.08. (...).

Dokonując powyższych ustaleń Sąd oparł się w całości na dowodach z dokumentów zgromadzonych w aktach organu rentowych. Stan faktyczny sprawy wynika z dokumentów urzędowych i co do zasady jest niesporny. Istotą było bowiem rozstrzygnięcie zasad ustalania wysokości emerytury z uwzględnieniem okresów składkowych i nieskładkowych, w tym sposobu liczenia okresów sprawowani opieki nad dziećmi.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy w Przemyślu zważył, co następuje:

Odwołania wnioskodawczyni U. K. w zakresie obu zaskarżonych decyzji są niezasadne.

Istotą sporu w niniejszej sprawie było ustalenie czy wnioskodawczyni przysługuje prawo do emerytury, ewentualnie ponownego przeliczenia podstawy wymiaru emerytury na podstawie ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. poz. 552), która weszła w życie 1 maja 2015 r.

Zgodnie z art. 55 ubezpieczonemu spełniającemu warunki do uzyskania emerytury na podstawie art. 27, który kontynuował ubezpieczenie emerytalne i rentowe po osiągnięciu wieku emerytalnego i wystąpił z wnioskiem o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r., może być obliczona emerytura na podstawie art. 26, jeżeli jest wyższa od obliczonej zgodnie z art. 53 tej ustawy.

Równocześnie na mocy art. 1 pkt 2 ustawy z dnia 5 marca 2015 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2015 poz. 552) do ustawy emerytalnej został dodany art. 55a w następującym brzmieniu:

1. Przepis art. 55 stosuje się również do ubezpieczonego, który miał ustalone prawo do emerytury przed zgłoszeniem wniosku o emeryturę, o której mowa w art. 27.

2. Jeżeli ubezpieczony pobrał emeryturę, do której miał ustalone prawo przed ustaleniem prawa do emerytury z tytułu osiągnięcia wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, podstawę obliczenia emerytury zgodnie z art. 26 pomniejsza się o kwotę stanowiącą sumę kwot pobranych emerytur w wysokości przed odliczeniem zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych i składki na ubezpieczenie zdrowotne.

3. Prawo do emerytury ustalone przed osiągnięciem wieku emerytalnego, określonego w art. 27 ust. 2 i 3, ustaje z dniem, od którego została przyznana emerytura na podstawie art. 27, obliczona zgodnie z art. 26.

Wprowadzenie tego zapisu niejako potwierdziło praktykę orzeczniczą. Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 4 lipca 2013 r. w sprawie II UZP 4/13 (ale także w wyrokach z dnia 19 marca 2014 r. I UK 345/13 (Lex nr 1455228, z dnia 10 lipca 2013 r., II UK 424/12, z dnia 7 listopada 2013 r., II UK 143/12 oraz z dnia 9 września 2013 r., II UK 23/13 (LEX nr 1375193)) stwierdził bowiem, że dla niektórych osób urodzonych przed 1 stycznia 1949 r. istnieje możliwość obliczenia emerytury według kapitałowych zasad określonych w art. 25 i 26 ustawy emerytalnej. Sąd Najwyższy przyjął, że ubezpieczony:

- urodzony przed dniem 31 grudnia 1948 r.,

- który po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego kontynuował ubezpieczenie i

- wystąpił o emeryturę po dniu 31 grudnia 2008 r.,

ma prawo do jej wyliczenia na podstawie art. 26 w związku z art. 55 ustawy o emeryturach

i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, niezależnie od tego czy wcześniej złożył wniosek o emeryturę w niższym wieku emerytalnym lub o emeryturę wcześniejszą.

Data 31 grudnia 2008 r. nie jest obojętna w kontekście obowiązujących regulacji emerytalnych, skoro nowy sposób wyliczania emerytury został wprowadzony od 1 stycznia 2009 r. Ustawodawca wprowadził bowiem co do zasady, emerytury obliczane w wysokości „kapitałowej” dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. (art. 24-26 ustawy), ponieważ istotny składnik niezbędny do obliczenia ich wysokości, jakim jest kapitał początkowy, ustalano obligatoryjnie jedynie dla wymienionej kategorii ubezpieczonych (urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. - art. 173 ust. 1 ustawy). Ponadto z art. 183 ustawy emerytalnej w stosunku do ubezpieczonych urodzonych później (po 31 grudnia 1948 r.) wynika „stopniowalność” obliczania wysokości należnych im emerytur ustalanych w ściśle ustawowo wskazanych proporcjach, wymagających ich obliczenia zarówno według dotychczasowych zasad na podstawie art. 53, jak i według „nowych” zasad wyliczanych metodą „kapitałową” (art. 26), jeżeli ubezpieczeni urodzeni po 31 grudnia 1948 r. osiągnęli lub osiągną wiek uprawniający do emerytury w ciągu (okresie) lat kalendarzowych 2009-2013.

Istotne w sprawie jest też to, że stosownie do art. 194d ustawy o emeryturach i rentach z FUS, jeżeli z wnioskiem o ponowne ustalenie wysokości emerytury wystąpi emeryt, któremu to świadczenie obliczono zgodnie z art. 53, wysokość emerytury oblicza się na nowo zgodnie z tym przepisem, tj. według dotychczasowych zasad.

Ponadto należy stwierdzić, że przepis powołanego art. 55 ustawy o emeryturach

i rentach z FUS jako regulacja szczególna wymaga wykładni ścisłej, uzależnionej wyraźnie od wystąpienia przez ubezpieczonego z wnioskiem o przyznanie emerytury po dniu 31 grudnia 2008 r., który - co do zasady - nie może być rozumiany jako wniosek zmierzający do innego celu niż przyznanie po raz pierwszy emerytury na podstawie art. 27 ustawy.

W szczególności wniosek o przyznanie emerytury na podstawie art. 27 ustawy nie może być rozumiany jako wniosek o przeliczenie, ponowne przyznanie tego samego świadczenia lub wniosek o ponowne obliczenie wysokości przyznanej emerytury na podstawie tego przepisu (art. 27 ustawy) według nowych zasad, jeżeli wcześniej wysokość emerytury (przyznanej na wniosek złożony przed 31 grudnia 2008 r.) została obliczona według dotychczasowych zasad na podstawie art. 27 w związku z art. 53 ustawy emerytalnej (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2013 r. II UK 143/13).

Z przepisu art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS wynika, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

1) osiągnęli wiek emerytalny określony w ust. 2 albo 3;

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet, z zastrzeżeniem art. 27a. Wiek emerytalny dla kobiet urodzonych w okresie do dnia 31 grudnia 1948 r. wynosi 60 lat.

W nin. sprawie istotne dla spełnienia przesłanek z art. 55 w zw. z art. 55a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. jest podleganie przez wnioskodawczynię po ukończeniu powszechnego wieku emerytalnego (w dniu 4 sierpnia 2007 r.) ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu i wystąpienie z wnioskiem emerytalnym po 31 grudnia 2008 r.

W ocenie tut. Sądu wnioskodawczyni spełniła wskazane wyżej warunki.

Bezsporne jest bowiem, że urodziła się przed dniem 1 stycznia 1949 r. i od 1 lutego 2004 r. miała ustalone prawo do emerytury wcześniejszej (którą nabyła w wieku 57 lat), a następnie od 1 marca 2010 r. prawo do emerytury w powszechnym wieku emerytalnym (60 lat ukończyła w dniu 4 sierpnia 2007 r.) i kontynuowała ubezpieczenia po przyznaniu emerytury wcześniejszej oraz po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (pracowała zawodowo, wnosząc w latach 2008-2010 o przeliczenie stażu ubezpieczeniowego), legitymuje się ponad 20-letnim stażem ubezpieczeniowym. Wysokość przyznanej jej emerytury jest obliczona według zasad wynikających z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Do czasu złożenia wniosku z dnia 1 czerwca 2015 r. wnioskodawczyni nigdy nie miał ustalanego kapitału początkowego.

Skoro wnioskodawczyni U. K. kontynuowała ubezpieczenia po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego oraz wystąpiła o emeryturę w powszechnym wieku tj. na podstawie art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS w 2010 r., to zaistniały podstawy do przeliczenia wysokości jej emerytury w trybie z art. 55 i art. 55a w zw. z art. 26 cyt. ustawy.

Jednakże ustalenie emerytury w tym trybie w pierwszej kolejności wymaga ustalenia kapitału początkowego.

Zgodnie z treścią przepisu art. 173 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r.

o emeryturach i rentach z FUS dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy tj. na dzień 1 stycznia 1999 r. Następnie w art. 174 ust. 2 i 3 przyjęto, że przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy okresy składkowe (art. 6) i nieskładkowe (art. 7) w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2, zaś podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16 i 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r.

W latach 2011-2015 r. przepis ten nowelizowano i na mocy ostatniej nowelizacji ustawą z dnia 5 marca 2015 r. (art. 1 pkt 4) - do ustawy emerytalnej został dodany przepis art. 174 ust. 2a, w którym przewidziano, że przy ustalaniu kapitału początkowego do okresów, o których mowa w art. 7 pkt 5 stosuje się art. 53 ust. 1 pkt 2. Oznacza to, że do ustalenia wysokości kapitału początkowego zalicza się okresy urlopu wychowawczego, urlopu bezpłatnego udzielonego na podstawie przepisów w sprawie bezpłatnych urlopów dla matek pracujących opiekujących się małymi dziećmi, innych udzielonych w tym celu urlopów bezpłatnych oraz okresy niewykonywania pracy - z powodu opieki nad dzieckiem w wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat oraz na które ze względu na jego stan fizyczny, psychiczny lub psychofizyczny przysługuje zasiłek pielęgnacyjny - dodatkowo w granicach do 3 lat na każde dziecko - przy zastosowaniu wskaźnika 1,3 % podstawy wymiaru, jak do okresów składkowych (w miejsce wcześniej obowiązującego wskaźnika 0,7 %).

Mając na uwadze powołane przepisy należy stwierdzić, że co do zasady kapitał początkowy jest ustalany dla osób urodzonych po 1948 roku, które przed 1 stycznia 1999 r. wykonywały pracę lub inną działalność objętą ubezpieczeniem

społecznym i w związku z tym opłacały składki na to ubezpieczenie. Kapitał początkowy oblicza się po to, aby okresy składkowe i nieskładkowe sprzed 1 stycznia 1999 r. „zamienić” na kwotę umownego kapitału, stanowiącego punkt wyjścia dla kapitału zbieranego już ze składek na ubezpieczenie emerytalne, wpłacanych po dniu 1 stycznia 1999 r.

Nadto należy wskazać, że zgodnie z art. 173 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat. Wartość średniego dalszego trwania życia wynika z treści komunikatu Prezesa GUS z 25 marca 1999 r. w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn (M.P. Nr 12, poz.173) i wynosi 209 miesięcy.

W sprawie wnioskodawczynie urodzonej przed 31 grudnia 1948 r. złożenie wniosku emerytalnego w dniu 1 czerwca 2015 r. umożliwiło ustalenie kapitału początkowego i to z uwzględnieniem korzystnego przeliczenia okresów opieki nad dziećmi.

W rezultacie główny spór sprowadzał się do ustalenia czy organ rentowy zasadnie ustalał dla wnioskodawczynie kapitał początkowy, a przy tym czy prawidłowo ustalił staż ubezpieczeniowy wnioskodawczynie tak w zakresie okresów składkowych, jak i nieskładkowych. Następnie zaś czy prawidłowo ustalił wysokość emerytury w trybie art. 26 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Tak ja to wskazano na wstępie rozważań Sądu ustalenie kapitału początkowego było niezbędne celem określenia wysokości emerytury. Obliczenia wysokości kapitału początkowego prawidłowo dokonano na dzień **1 stycznia 1999 r.** przy przyjęciu wskaźnika wysokości podstawy wymiaru - 85,11 % oraz przy uwzględnieniu okresów składkowych w wymiarze: 25 lat 2 miesiące i 25 dni (302 miesiące) oraz okresów nieskładkowych: 1 rok 2 miesiące i 29 dni (14 miesięcy) i okresów opieki nad dziećmi: 4 lata 3 miesiące i 22 dni (51 miesięcy), łącznie 66 miesięcy okresów nieskładkowych. 302 miesiące okresów składkowych liczono według wskaźnika 1,3 %, również 51 miesięcy okresów nieskładkowych z tytułu opieki nad dziećmi liczono po 1,3 %. Natomiast pozostałe 14 miesięcy okresów nieskładkowych liczono po 0,7 %. Te wyliczenia stanowiły podstawę do ustalenia wartości kapitału początkowego w kwocie 146.086, 82 zł.

Następnie dokonano waloryzacji tak ustalonego kapitału początkowego do kwoty 424.073,45 zł, którą przyjęto do wyliczenia emerytury kapitałowej w kwocie - **1.364,28 zł** brutto

Tak ustalona emerytura okazała się niższa od tej ustalonej na dotychczasowych zasadach z art. 53 cyt. ustawy.

Dodatkowo Sąd wyjaśnia, że wysokość emerytury zgodnie z art. 53 ust. 1-3 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynosi:

- 1) 24% kwoty bazowej, o której mowa w art. 19, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4 oraz
 - 2) po 1,3% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów składkowych,
 - 3) po 0,7% podstawy jej wymiaru za każdy rok okresów nieskładkowych
- z uwzględnieniem art. 55.

Przy obliczaniu emerytury okresy, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3, ustala się z uwzględnieniem pełnych miesięcy. Ponadto emeryturę, której podstawę wymiaru stanowi podstawa wymiaru świadczenia, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, oblicza się od tej samej kwoty bazowej, którą ostatnio przyjęto do ustalenia podstawy wymiaru, a następnie emeryturę podwyższa się w ramach waloryzacji przypadających do dnia nabycia uprawnień do emerytury.

Przepisu ust. 3 nie stosuje się, jeżeli zainteresowany po nabyciu uprawnień do świadczenia, którego podstawę wymiaru wskazał za podstawę wymiaru emerytury, podlegał co najmniej przez 30 miesięcy ubezpieczeniu społecznemu lub ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym.

Z kolei zgodnie z przepisami art. 5, art. 6 ust. 1 i 2 pkt 3 i 14, ust. 2 pkt 5 i 14, art. 7 pkt 1 i 5 ustawy o emeryturach i rentach z FUS przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się, z zastrzeżeniem ust. 2-5, następujące okresy:

- 1) składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

Przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz obliczaniu ich wysokości okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych. Okresami składkowymi są m.in. okresy ubezpieczenia (w tym pozostawania w stosunku pracy oraz opłacania składek z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej) oraz pobierania zasiłku macierzyńskiego, okresy zatrudnienia młodocianych na obszarze Państwa Polskiego, na warunkach określonych w przepisach obowiązujących przed dniem 1 stycznia 1975 r. oraz prowadzenia pozarolniczej działalności gospodarczej).

Natomiast nieskładkowymi są m.in. okresy pobierania zasiłków z ubezpieczenia społecznego: chorobowego lub opiekuńczego, okresy niewykonywania pracy z powodu opieki nad dzieckiem w wieku do lat 4 - w granicach do 3 lat na każde dziecko oraz łącznie - bez względu na liczbę dzieci - do 6 lat.

Zgodnie z nowelizacją przepisów emerytalnych na podstawie ustawy z dnia 5 marca 2015 r. od dnia 1 maja 2015 r. okresy opieki nad dziećmi są liczone jako okresy składkowe po 1,3 % podstawy a nie jak dotychczas po 0,7 % podstawy. Niemniej zasada ta ma zastosowanie przy ustalaniu kapitału początkowego.

Tymczasem wnioskodawczyni od dnia 1 lutego 2004 r. miała przyznane prawo do tzw. emerytury wcześniejszej i do obliczenia wysokości tego świadczenia przyjęto wwpw -

83,27 %. Obliczenia wwpw, według zasad z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, dokonano na podstawie wynagrodzeń, które stanowiło podstawę wymiaru składek z kolejnych 10 lat kalendarzowych od 1 stycznia 1984 r. do 31 grudnia 1993 r. Równocześnie do obliczenia emerytury według tych zasad uwzględniono wnioskodawczyni 25 lat, 2 miesiące okresów składkowych (302 miesiące) oraz 5 lat, 9 miesięcy okresów nieskładkowych (69 miesięcy). Taki sam staż ubezpieczeniowy oraz wskaźnik podstawy wymiaru świadczenia przyjęto przy obliczaniu wysokości emerytury wnioskodawczyni w związku z osiągnięciem powszechnego wieku emerytalnego, począwszy od 1 marca 2010 r. Ustalając emeryturę wcześniejszą, jak i w powszechnym wieku emerytalnym organ rentowy obliczył emeryturę zgodnie z art. 53 ustawy o emeryturach i rentach z FUS – od 1 września 2015 r. w kwocie **-1.702,71 zł** brutto.

Sąd przyjął, że w sprawie wnioskodawczyni organ rentowy obliczając wysokość emerytury w trybie art. 26 cyt. ustawy prawidłowo ustalił okresy składkowe (302 miesiące), okresy nieskładkowe (14 miesięcy) oraz okresy opieki nad dziećmi (51 miesięcy). Następnie prawidłowo obliczył wartość kapitału początkowego i wysokość „nowej” emerytury **(1.364,28 zł)**. Skoro ta emerytura okazała się mniej korzystna, niż dotychczas przyznana **(1.702,71 zł)**, to należało zawiesić jej wypłatę.

Zgodnie bowiem z art. 95 ust. 1 cyt. ustawy w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń - wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

W obowiązującym stanie prawnym, w szczególności z uwzględnieniem przepisu art. 174 ust. 2a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, żądanie wnioskodawczyni, co do ustalenia wysokości dotychczas pobieranej emerytury poprzez przeliczenie okresów opieki nad dziećmi według wskaźnika 1,3% jest niedopuszczalne.

W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że zaskarżone decyzje o ustaleniu kapitału początkowego oraz przyznaniu emerytury kapitałowej są prawidłowe, a odwołania jako bezzasadne należało oddalić, co orzeczenie zgodnie z powołanymi przepisami i art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.